

Előfizetési díj: Postán vagy Pécsen házhoz küldve: egész évre 5 frt, félre 2 frt 50 kr. negyed évre 1 frt 25 kr. Egyes szám 10 kr. Megjelenik minden szombaton. Egyes számok kaphatók Weidinger N. könyvker. (Számlányt-ter.)

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára: Egy öt hasabos pélt sor egyszeri megjelenésért 6 kr., 3-szori 5 kr., 10-szerért 4 kr. Üzletelő. — Minden hirdetés után 30 kr. helykedij üzendő. A nyitlér 1 pélt sora 10 kr. A hirdetési díj előre üzendő.

SZERKESZTŐI IRODA:
Fereneciek utcája 44. sz. I. emelet.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők. Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városház épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, valamint a vidéken minden póstahivatalnál.

KIADÓ HIVATAL:
Böhm C. F. ügynöki irodájában.
Fereneciek templomának átellenében.

A választó közönséghez! Tisztelt választó Polgárok!

Folyó hó 13-án, tehát a holnapi nappal veszi ismét kezdetét a választó-polgárok alkotmányos jogainak gyakorlata, — holnap lesznek hivatal városunk választói az országos képviselő megválasztása alkalmával személyes befolyásukat érvényesíteni.

A honpolgár eme szavától van függővé téve nemzeti alkotmányunk és hazánk létkérdése; — országunk kül- és bel-kormányzatának nemzeti vagy ezzel ellenkező iránya; — hazánk önálló és független államisága mellett a nemzeti bank, s önálló vám felállítása; — szóval hazánk boldogsága, vagy elpusztulása.

Hisz királyi eskü biztosítja hazánkat midőn ezeket mondja: „Magyarország törvényes függetlenségét sértetlenül fentartandjuk.“ — Ezt tehát csak kértünk és akarnunk kell, nem is babonáság ez, mert bizton elérhetjük. — Amde ezen legnemesebb polgári erény helytelen gyakorlása mily szomorú lehet következményeiben, igazolja a lefolyt 17 év még szomorubb következménye; az eddig többséget nyert kormány és pártja ahelyett, hogy az 1867-iki kiegyezési törvény első lépésül használta volna fel nemzeti függetlenségünk kivívására és annak biztosítására, — még az ezen nemzetközi egységben fentartott vitalis jogainkról is szűgyenteljesen lemondott.

A jelenlegi kormány és pártjának 9 évi működését nem jellemzi tehát egyéb, mint örökös lemondás, s mind ez a honpolgárok közönsége, választási joguk helytelen alkalmazásának szomorú gyümölcse és következménye; — midőn nem akarják tudni, hogy hazánk boldogságának egyedül annak függetlensége és önállósága képezheti alapfeltételét.

Valamint minden józan és szorgalmas ember igyekszik megszerezni önállóságát, hogy annál inkább gyarapítsa vagyonát, és tekintélyét, — ép oly erkölcsi kötelessége ez minden ily egyénekből alakult egész országnak is. Kell tehát, hogy Magyarország ne tartomány-, hanem önálló ország legyen,

de lenni mégis csak úgy fog, ha a választó-polgárok sem feledkeznek meg arról, — hogy a boldogság, vagyon és tekintély első kelléke az önállóság; hogy ők is minden valláskülönbég nélkül magyarok; — hogy ők is egy hazának gyermekei; — hogy akarataik és meggyőződésükben mindenkor a függetlenségre törekvést nyilvánítsák, csak azért, hogy a közös haza önállósága kivívassék.

És mégis mily boldog a pécsvárosi kormányzat s vele a különben igen tisztelt képviselő jelöltje, midőn a szokásos évenkénti adómélesek dacára, biztos ígéretet tesz a hivatalnoki osztály anyagi helyzetének javítására; s különösen midőn az ipar és kereskedelem felvirágzására elégnék tartja a vasutak államosítását, persze új adósság csinálás árán, és a megfelelő oktatást; — az általános helyzetet illetőleg azonban elismeri, hogy vannak számos bajaink, de melyek gyógyítására meg van a legjobb akarat is.

Mily egyszerű orvosság! mily mély államférfini belátás! csak hogy nem kérünk belőle; — mert a vasut igaz hogy olcsóbb szállítást (különösen a távollevő szavazók ingyenes ide hozatalával) és gyors közlekedést teremt, s az oktatás által okosabb is lesz az iparos és kereskedő, csak hogy ez, — országunk iparát és kereskedelmét ha elősegíti is, de virágzóvá, szilárdá, úgy az iparosokat boldoggá még magában véve nem teszi. — A kormány és pártjának legjobb akaratát pedig bőven volt szerencsénk megismerni, a csak imént letárgyalt ipartörvény alkotása alkalmával; midőn dacára annak, hogy a függetlenségi párt teljes számával, a mérsékelt ellenzék, sőt a kormánypárt férfiai közül is számosan feltétlenül beismerték, miként önálló és védvám, független bank, valamint szakképzettség nélkül önálló és virágzó ipar s kereskedelem nem is képzelhető, mégis még reményét sem nyujtva a már létérdekből is felállítandó önálló vámnak, az annyira követelt és országos szerte szükségesnek tartott szakképzettség és kényszer-társulást sem fogadta el, s törvénynyé emelni nem engedte.

Kereskedők! Iparosok! Tisztelt

polgártársak! Önöknek kell tudni azt legjobban, miszerint az ipar és kereskedelem nyomászt és nyomorúságos helyzetének nem a vállalkozó tőke és a szabadipar képezi főforrását, hanem a nagymérvű s a megsemmisüléssel határos hanyatlás egyedüli oka és kuforrása az önálló vám hiánya, — mely nélkül bármennyi vasut és szakiskola legyen is, — virágzó ipart és kereskedelmet hazánkban az osztó iparezikkek korlátlan versenyével szemben még képzelni sem lehet soha. — Önöknek kell tudniuk azt is, — ha a jelen kormány és pártja oly boldog és oly nagyon elégedett a mai viszonyok- és helyzettel, akkor, midőn az önálló vám elől még a remény szálát is elvágta, — hogy azt soha felállítani nem fogja, — miszerint e tekintetben feltétlen bizalmuk és biztos reményünk egyedül a függetlenségi párt táradhatlan működésében és valóban hazafias elveiben lehet.

Legyen is ez annál inkább, mert hisz maga a kormánypárt tisztelt képviselőjelöltje mondotta volt, a „Pécs“ 43-ik számában megjelent beszéddel legkevésbé azonos programbeszédében, midőn párhuzamot vonva a függetlenségi párt- és a merészen „szabadelvű“ névvel jelelt kormány- illetve Tiszapárt között: „hogy itt az ész, — amott a szív.“ Igaz, hogy nálunk az észszel karöltve a szív is működik, hisz szív nélkül nincs érzelem, nem lehet tehát az érzelmek legnemesebbike az önzetlen hazaszeretet sem; — a szív nélküli ész azonban sivar pustusaság, hol csak érdekbosszu és könyörtelenség terem. — Ezen szív szólt meg hazánk bölcse Deák Ferencz, — az 1867-iki kiegyezés megteremtőjének ajakán is, akkor, midőn szomorúan tapasztalva megkezdett munkájának elferdítését, önkénytelen fakadt ki e szavakra: „Ördög a ti vezértetek, nem én.“

Tegye kezét szívőre minden honpolgár, vajjon az állítólag alkotmányos Magyar hazánk bir-e oly önállósággal, mint bármely más ország, hisz már nincs egybebe mint pusztán a törvényes alkotmányhozi joga, mely visszasserzést vár.

Félre tehát az utálatos közönnnyel, félre a rút álszeméremmel, félre a rest hiszékenységgel, mely a polgári erényt, a nemes erkölcsöt mételeyezi meg; — érezze át mindenki, hogy magyar s e hazán kívül nincsen számunkra hely; — tartauk meg, mit ősi alkotmányunk megteremtett, hisz ez sajátunk, — ne engedjük oda minden hiszelgő szóra, mert ez kizárólag a miénk.

Választó polgárok! Ébredjete álmaidokból, hisz jogos, törvényes téren állunk; virradni fog a holnapi nap, hogy mindenki készület álljon elő; — mutassuk meg, hogy magyarok vagyunk, hogy magyar hazánk alkotmányos önállóságát és függetlenségét visszatudjuk hódítani szavazatainkkal.

Hivvány árucikként ne engedje senki megvétetni magát, — gondolja meg mindenki, hogy az üres ígéret, vagy néhány forint ép oly lealázó, mint a becsületszónak írásban és időelőtti kicsikarása, midőn a választó-polgárok még azt sem tudhatják vajjon kinek részére kötik le írott becsületszavukat. — Az ily szökekedés lett legyen az önkényes avagy kiorószakolt, már azért sem lehet kötelező, minthogy a szavazati jog független gyakorlatának bármiféle korlátozását maga a törvény egyenesen tiltja.

A szavazást illetőleg minden polgárt a komoly higgadtság és minden tekintetben megfontolt nyugodt méréséklet lengjen át, mit semmi körülmény által megzavartatni ne engedjen.

Itt az alkalmom, hogy képviselőjelöltünk Czirer Ákos függetlenségi párti hazánkfiára s városunk szülöttjére adjuk szavazatunkat, mert csak ily szavazattal léphetünk ki a sorompóba, ha Magyarország önállóságát és boldogságát elérni és saját jólétünket megszerezni akarjuk.

Ha ezt így tesszük, akkor nyugodt lélekkel nézhetünk hazánk jövője elé.

Éljen Czirer Ákos függetlenségi párti képviselő-jelöltünk!

TÁROZA.

Az első ős hajsziálomhoz.

Minek vagy hírnöke te korán jött vendég!
Fehér dörvívra életet kertjének —
Bár váratlan jöttöd szivem megdöbönté,
De azért lelkemet nem rendíté meg meg.

Szólj, vagy add kezembe jövendőmnek könyvét
Milyen színnel vannak lapjai befestve?
Tarka szivárvány lesz jövőmnek jelvénye,
Vagy miként multamé, csillaglatlan este?

Mi volt eddig életem? Egy szomorú dalnak
Rideg bérce-üregben elhaló visszhangja,
Melynek bú morogját, bánatos panaszát,
Nem volt ki megértése, nem volt ki meghallja.

Egy patakú folyam, melynek forrása
Hálátlan kezekkel köhalmokat szórna —
Mivel megennyitő eltikkadt tagjait
Még fáradtan kidőlt vándor szemjajának.

Mégis, ha így multam viharos éveim
Emlékezetemnek villáma átöröppen,
És eszembe jut, hogy életem sajkája
Még el nem merült, bár parthoz nem kötöttem.

Ugy tekintlek téged első ős hajsziálom,
Mint vihar után a hajós a vitorlát,
Vagy, mint az ellentől megvédett vár falán
A béke s győzelem lengő lobogóját.

S hogy ha újra már tör néhez pallosával
Ellenem, a balsors, én nem rettenek meg:
Nyitl sisakkal állok előbe, hogy egykor
Mált ős bajnoka legyek az életnek.

Kömvés Imre.

Stefánia főhercegnő, mint képiró.

Mindazok, kik kedvtelve gondolnak arra, hogy az irodalom, tudomány és művészet akkor kelt nagyobb érdeklődést a nagyközönség s így az egész nemzet szivében, ha maga az uralkodó pár jár elől jó példával: mind ez optimisták — s e kérdésre nézve, ki lenne az? — meglepégedéssel, sőt örömmel fogadják a hírt, mely Rudolf trónörökös egy szép tervéről szól vagy Stefánia főhercegnő nemesebb szenvedélyeit dicséri.

A leendő magyar király és bájós neje abban is a legszerencsésebben illenek össze, hogy a szellemi élvezeteknek mindkettőn egyaránt lelkes hívei. Rég volt trónörökösünk, a ki a tudományt oly kedvvel ápolta volna s a ki maga is annyi sikerrel forgatta volna a tollat. Az Al-Dunán tett kirándulásának leírása, főleg az ornithológiára vonatkozó része, valamint az enthnografiai rész is, nem mindennapi tehetőségre mutat, s mindez írói előzőket a keleti utazásról kiadott terjedelmes mű, még fényesebb világitásban tünteti föl.

S e nemes ambíció nem futólagos fellobbanás csak, hanem úgy látszik állandó erénye marad a leendő magyar királynak, épp úgy mint koronás atyjának a katona-s vadász-szenvedély. Hisz ép most van készülöben egy a monarchiát ismertető nagyszabású mű, melynek létezésére a főherceg mindkét ország kiválóbb íróit, tudósait s művészeit nyerte meg, a kiknek együttes működése mindenkorra emlékezetes maradand.

Stefánia főhercegnőről is sok dicső-

retes rovást jegyeztek már föl. Egyik legkedvesebb szenvedélye a rajzolás és festés. A művészet kedvelése általában régi jó erénye a belga királyi családnak és ott ama földön, hol valamikor Rubens alkotta csillogó koloritban tündöklő remekait, Rombbrandt művészi eszettel festé a szent történet s a mindennapi élet jelenségeit, Van Dyck az ihlet vezérelte kézzel írta vászonra a halhatatlanságnak szánt képeit és Ruisdael a természet mely titku csodáit varázsolta elő: — ott a belga s a német-alföld művészet-baleta földjén ki ne érezne kedvet a festészet, s ki ne kapna hajlamot a rajzolásra, a mikor a sors mosolygó életpályát szánt neki, melyen minden vágyát valósíthatja, minden célját elérheti.

Tehetsége és kedve már gyermekkorában mutatkozott. Egykori nevelőnjö, ki az „Ueber Land und Meer“ folyóiratnak egész cikksorozatokat küldt a főhercegnő tanulási éveiről: különösen a rajzolásban nyilvánuló képességét emeli ki. A rajzolásban rendszeresen oktatták s a művészetet korán megkedveltették vele. Szereti is kiválóan.

Ugy hiszik ez a körülmény a magyar művészet jövőjére nézve csak kedvező. A leendő magyar királyné mindenkor kész támogatója lesz festőinknek, hisz ő maga is írónnal és eszettel dolgozik. Nálunk különösen kívánatos volna, hogy maga az udvar adja meg a hangot a műpártolásban, mert főuraink maguk még most sem igen akarják divattá emelni azt. A mi most e tekintetben történik: az mind Bécs javára szolgál, hol az uralkodó minden évben személyesen megnyitja a „Kunstlerhaus“ s a „Kunstverein“ kiállításait. Van is látszatja, mert a fejedelem példáját a

közönség is követi, s a művásárlás ellen nem igen lehet panasz. Így kellene lenni nálunk is.

A történészek általában megegyeznek abban, hogy a művészet az évezredek folyamán ama népeknél emelkedett legmagasabbra, melyeknél maga a fejedelem adott jó példát a mecenási erények gyakorlásában. Egyik-másik mű historialag végső következményeiben vizsgálva e kérdést: azt a merészt állítást is kockáztatja, hogy a művészet igen jól megtűr a despota-rendszer, sőt, hogy a republika egyáltalán nem oly kedvező talaj, melyen a festészet, szobrászat, építészet virágozhatik.

Persze nagy ellenérve képvisel a művészet legaranyosabb korszaka, a melyben Phidias élt és működött s a melyben atheni Parthenon épült Görögország is köztársaság volt s vajjon elérte-e azóta más állam annak akkori dicsőségét? Vau-e uralkodó, a kinek áldozatkészsége műszeretete a lángelmék seregének összeműködésével ellensúlyosíthatna volna Athent, melynek e nagy korszakában nem volt királya?

De az ellenetést mások megczafolják azzal, hogy mindazt, a mit a szobrászok, s építések halhatatlant létrehoztak: az nagyrészt ismét csak egy ember érdeme: a nagy Perikles-é, a ki köztársaság élén állt, de oly erőlyes volt, mint akarmely monarcha, oly szilárd akaratu, mint akarmely dynasta és oly egyéni hajlamu, mint akarmely tyranus.

S a történelem régi és új korszakaiiban, mindenkor és mindenütt az államot személyes érdeklődése volt az, mely a művészetet fölvirágoztatta. Csak jusszon esztünkbe az egyiptomi királyok s a perzsa

Pécs és Antal Gyula úr?

Vannak dolgok, melyek még gondolatban is megférhetnek, úgy e czím is, melyre ha rá tekintünk, úgy futtában, minden további keresése nélkül az oknak, miért került e kettő egymás mellé, már elég arra, hogy elriadjunk tőle a legutóbbi május 25-iki program-igazabban monolog politikai beszélgetésnek hallatára.

Miért vonható le tehát önkénytelenül e szomorú következtetés a jelzett program-beszédnek kívül is, bizonyára a pécsi kormánypárt politikai működése azon fő indok, mely a feleletet adhatja reá, mely ellen meggondolatlan, minden körültekintés nélkül tett abbéli választása is ad okot kikelni, hogy akkor, midőn országos nevé emberek keresett látszólag, a jelöltséget megkínálta olyanoknak, kikről eleve tudta, hogy elfogadni nem fogják, már elhatározott ténye volt Antal ur felléptetése, nem szöllöttünk hozzá azonnal, mert be akartuk várni, a kudarcot, mit e kijelölés mérni fog a szabadelvű pártira, nem mondjuk ezt ellenzéki szempontból, hanem azért, mert a kormánypárt józanabb, a kereskedelem és ipar emberei, a pécsi intelligens közönség, úgy egyházunk férfiai nagyobb megpróbáltatást nem nyerhettek volna, mint e kijelöléssel.

A közvetlen benyomás után, mit Antal ur politikai beszélgetése tett a jelenvoltakra május 25-én, azonban már nem hallgathatunk, nem is nyugodt szempontból bírálandó meg, hanem városi érdekből, már csak azért is, mivel a kormánypárt mindig ebből a hangból kezdi rá, ha mást akar, még politikai kérdésben is s mellékes, ugyszólván másodrendű kérdésnek veszi, még az országgyűlési képviselő-választási dolgot is. — Jó, fogadjunk állást a kormánypárt ezen ingoványos talaján ezen kérdésnél és nézzük mit akarnak e kijelentéssel? figyelembe vették-e az országos érdekeken kívül a város érdekeit is, vagy csak az embert.

A feleletet általában úgy adta már meg a legvérmesebb Tisza-párti kortes is, (bár mennyire lehült is) hogy első a pártszempontból: akárki legyen

uralkodók fénylőzése, a római császárok roppant költségű műpártolása. Aztán a papák, különösen X. Leo és II. Gyula áldozatkészsége, melyet Rafael Sanzio és Michel Angelo élvezett, s majd a Mediciek műszeretete, mely Florenzbem most is ékes színekben és formákban szól hozzánk. Dürést, egy német császár foglalkoztatta a dogék, Paolo Veronese és Tizian esetét vették igénybe, Corvin Mátyás magyar és olasz művészeket, építézeket, festőket gyűjtött össze udvarába XIV. Lajos szinten nemcsak a francia, de más nemzetbeli művészeket pártfogolt s a bajor Lajos király München ut Athenné igyekezett átalakítani.

Valóban lélekemelő a nagy uralkodók műszeretete. S a kik Stefánia trónörökös körében vannak, ugyan ily lelkesedést találnak benne. Mint édes anyja, a belga királyné ő is az aquarell, s az olajfestés gyakorlója.

Mindketten sokszor rajzoltak a természet után s a tájképek művészi becset a legjobb festők is elismerték. Midőn Rudolf királyi egyizben Lackenben meglátogatta menyasszonyát: azt a királyné társaságában az udvari park szomszédságában találta, a hol tanulmányokat rajzoltak. A trónörökös elragadtatva szemlélte a képeket, hisz maga is jól rajzol. Brüsszelben aztán megnézte araja vázlatkönyveit s kisebb-nagyobb munkáit, melyek már akkor egész nagy gyűjteményt képviseltek s melyek nemcsak a szórakozás, hanem a hivatás termékei. Lackenben Rudolf királyi öttéje alatt megfesté a park ama részét, a hol az eljegyzés után először sétáltak. Czime „Andalgás“ s a viruló park úde helyeit egész

is a jelölt, bármilyen csalódásba estünk is, pártolnunk kell a kormányt, mert várunk tőle, sokat várunk, emberére, ha mindjárt bábu emberére is, de arra van szükségünk, mit vezet mellette városunk szellemi és erkölcsi tekintélye, mennyire homályosul el Dunán-tul a mintegy fővárost képező Pécs évtizedek óta nehezen szerzett és féltékenyen őrzött fénye, az mellékes dolog még akkor is, ha oly szégyen érné is Pécsét, mikép minden pécsi megtagadni volna kénytelen illetőségét.

Ezek mellett, ha tehát figyelembe vesszük azokat, miket a belvárosi pártszínezet nélkül egyesült választók f. évi március 12-én kibocsátott felhívásukban mondtak, hargoztatva különösen azt, mikép a párt-figyelem parancsára egyes hatalmaskodók céljai végett nem annyira a hivatalnok-sereg rendelte alá magát, mint az önálló és független polgárság, önkénytelenül kell gondolkodnunk, hogy mit várunk tehát és várhatunk független állású iparos és kereskedő polgáraink e kijelentéstől?

Megmondjuk. Sokat várnak, de nem kapnak semmit. Miért? mert az emberben van a baj, abban az emberben, kitől olyant az azt várnak, mit megszerezni sem nem képes, sem nem bír, sem nem fog bírhatni olyan befolyással, mi szükséges ahhoz, hogy egy olyan város, minő Pécs, megkapja, a mire tán szüksége volna cserében a kormány szolgálatért, mivel Budapesten jobban ismerik az embereket, mint mi pécsiek a magunkét. — A kis Kaposvár eléri célját, de Pécs így soha, ki nem hiszi, ám feleljen önmagának az alább felsoroltak után, ha még képtelen van.

Jól emlékezhetnek még a pécsiek azon választási időszakokra, midőn Taray Endre ur tartá a lóban program-beszédeit 3 ízben, melyek tartalmuk, ugy hatáskünl fogva még mindig kellemes visszaemlékezést költenek bennünk, de Taray ur egyénisége is az volt, mi a pécsieknek teljes garatitáltszót szolgálni, a város azon netáni érdekeire nézve, melyeknek a kormány támogatása általi várhattunk előnyöket. — Mit kaptunk? Semmit. Nem panszokdunk érte, mert az akkori politikai küzdelem mindig olyan volt, hogy akár jobbra, akár balra billent a választás eredménye, olyan kiváló tehetségtől egyént ért e megtiszteltetés, kire politikai ellenfelei is büszkék lehetnek, s a mint elismerjük mi azt, hogy Taray ur mint kormányelvi párti nem volt hátrányára szellemi tekintetben városunknak, hanem előnyére, ugy a kormányt mostani közlönye is 42. számában elismerni kénytelen dr. Czirer Ákos urra nézve azt, hogy kiváló tehetségénél fogva, szavait idézve: az ifjúkor készültségével, tetteirejével, a

pompájában hangulattaljesen tünteti föl s a főhercegi pár, mint staffage-alakok lát-batök rajta.

S mióta férjhez ment a trónörökös, nemes szenvedélyének még nagyobb kedvelő áldozik. Prágában sokat festett, Canon, a híres művész társaságában, ki a főhercegnő arcképét is festé.

A közös atelherben dolgoztak s a mester tanácsokat adott magas tanítványának s a művészet néhány új technikai titkára is beavatta. A cseh fővárosban kifaradva az akkori hosszas utazások és ünnepek után: Stefánia főhercegnő egyedül a képviselőket keresett pihenést.

A rá következők nyarat a trónörökös pár Kellbrunn regényes magányában tölté. Itt Canon a jeles Pausinger váltotta föl, a ki azóta mindig az udvarnál van. A főhercegnő az ottani villát, melyben tudvalevőleg a mézes heteket tölté, a parkot s az egész helységet több ízben megfesté s a képeket rokonai közt ajándékozta szét, Igy kívánt kádatos lenni ama hely iránt, hol első boldog napjait élte.

E hangulattaljesen vázlatok visszatük-röztetik a trónörökös mosolygó megelégedett kedélyvilágát s legszebb emlékei fognak maradni. És azok maradnak a la-xenbúrgi parkban készült vázlatok is, ki-lányának általa festett arcképe s a keleti utazás alatt fútoág odavetett rajzai is, melyeket Rudolf királyfival együtt készítették.

Ime a trónörökös pár szellemi foglal-kozása. Nemesak a sportot, hanem az iro-dalmat s művészetet is szeretik és mivelik.

Tudósok és festők vannak környeze-tükben. Nem tölti-e el öröm a magyar ember szívet, ha a leendő magyar királyi udvarra gondol?

Prém József.

gentleman minden kellemes tulajdo-naival felruházott férfúnak ismerjük; tehát erkölcsi és szellemi tekintetben, épúgy mint Taray urra, büszke lehetett minden pécsi.

Egyet azonban ne feledjünk, hogy amikor Taray ur által sem ért el a város semmi előnyt 9 év alatt, bár többféle dolgok forogtak kérdésben, sok irányban megkereste Taray urat a város közönsége, addig a lefolyt 3 évben keresztül egyetlen egy esetet sem jelelhetünk meg, hogy a város ható-sága, bármely városi ügyben megke-reste volna országgyűlési képviselőjét vagy csak érintkezésbe is tette volna magát, tehát ha Czirer Ákos ur városunk érdekében a 3 év alatt semmit sem tehetett, az azért van, mert erre fel nem kérétt, a városi hatóság ri-deg félrehuzódó magaviselete alkalmat sem szolgáltatott ilyen szolgálatra, milyet hogy szívesen megtett volna, mutatja a pécsi ügyvédi kamara és az iparosok ügye, ezeknek érdekében mindent elkövetett, s fel is szólalt az országgyűlésen, tehát e tekintetben a kormányt vezetői a hibások.

De lássuk, mit remélhetnek ipa-rosaink, kereskedőink, sőt az egész város Antal urtól megválasztása ese-tén, arra nézve, mire szükségük volna:

a.) A királyi tábla egy részének Pécsre helyezését az ő közbenjárása által, jámbor felfogás (evvel biztatják a nagykanizsaiakat is Falk Miksa, egy országos tehetségű s készültsgű ember mellett), — mivel a kérdés nem politikai szolgálatokért, hanem figyelmen kívül nem hagyható helyi viszonyoknál fogva, ugy is Pécs re nézve elmaradhatlan épp úgy, mint a sátorbátor volt, ennél is eltér-veztette a pécsi közönség a dolgot, s iratja is 140,000 ftjra;

b.) A budapest-pécsi vasut által kereskedelmünkön ütött befolyhatlan lyukra hoz majd tapaszt tán, no ezt sem érjük el már soha, mert azon tapintatlan eljárás, melyet a város atyái követtek egy ember bölcs taná-csára, megtermette gyümölcsét is, sőt a vasut üzletvezetőség, és a bányaigaz-gatóság elvitelét is.

c.) Ugy tán városunk szellemi fé-nyére nézve előnyös Antal ur kijelö-lése, kiváló szónok, nagy befolyással összeköttetésekkel bír a kormány főbb embereinél, nyomatékkaal bírnak szá-vai az országos kormányt vezető véz-ferfiak előtt?

Sajnálattal kell megvallanunk, egyik tulajdonsággal sem bír, mint szónok és politikus, nem áll a közönséges készültsgű nívóján sem, próba-előadása május 25-én tető alá hozta a 17 évi katedrai ülést. —

mint magán ember befolyással bír az egyetemen azon urfiak végett, kik kevés készültsgűvel szaladnak a dok-torátusság kalapja alá, ebben láttunk pár nevezetes eredményt, de a kor-mány főbb embereinél minek tekintik, mit tartanak róla, mit eszközölhet ki, nem tudjuk, bár hat évig volt képviselő, ha szereshetett volna befolyást magának, mutatná is, mert azon egyé-nek közé tartozik, kik az ilyen fitog-atni és nem véka alá rejteni szokták.

Ha tehát sem városunk, sem az önálló kereskedő-s iparosaink érde-keinek nem felel meg e kijelölés, tán a Pécssett alkalmazásban lévő állami hivatalnokok kívánsága? Nem hisszük, mert ama mézes madzag, melyet május 25-én keresztül huzni iparkodott szá-jukon, el nem veheti keserű izét ama tapasztalatnak, melyet Tisza Kálmán nyújtott már korábban, midőn hely-zetük javítását kérték, a jó kedvű a dakozó ilyenkor végig gombolja kabátját, mert rendelkezése alatti em-berekkel csak nem ereszkedhetik mé-lyebben a dologba, mint mennyit a vállvonogatás melletti száraz ígér-tetés elégségesnek mutat.

Ugy tán a római katolikus egy-ház férfainak óhaja volt e kijelölés? Ezt sem hisszük, mert ezek okos fér-fiak, olyan emberek, ki a polgári há-zasságot még most időszerűnek nem tartja, mert idő előtti vallási villongá-sokra vezetne a május 25-iki beszéd szerint, (melyet nyomtatásban már nem ily találnak), tehát később a vallási villongásokat megengedhetők-nek tartja, azt hisszük, hogy szavaza-takkal pártolni nem fogják, nem

azért, mert papok, a vallás felkent bajnokai,*) hanem mert meg vannak győződve, miszerint ilyen nézetet egy józan, s igaz keresztény hívők sem fogad el, nem fogadhat el, s így a pásztor sem.

Vagy talán izraelita polgártársai-ink rajongnak érte, általa oly dolgo-kat várhatnak, mire szükségük volna, ezt sem hisszük, mert ezeknek sinés ma már olyan szükségletük, melyért kitegyék magukat érte, mivel ők is ma éppen olyan polgárai e hazának a törvényhozás folytán, mint bárki más, azon áramlat ellen, melyet az antiszemiták egyes helyeken rendez-tek, jobban megvédte a pécsi közön-ség, különösen a pécsi függetlenpárt józan gondolkodása, mint a hatalom fegyvereinek szuronyai, — emlékez-zendek csak vissza azokra a napokra, midőn minden ok nélkül katonai ör-járatok voltak kirendelve, előljárók lélekszakadva kerestek oltalmat vá-rosi hatóságunknál, megletek nyug-tatva avval is, hogy Pécs város közönsége ily szegénységi bizonyítványt nem fog kiállítani, a hatóságunk fejé-nek megnyugtató szavai be is telje-sedtek; igaz ugyan, miszerint az igaz-ság érdekében meg kell mondanunk azt is, mikép polgármesterünk akkor elutazott, szabadságon volt és ez a he-lyettes polgármester ur érdeme volt.

Miért van az tehát, hogy izraelita polgártársaink mégis mind a hatalom háta mögé húzódtak. Ennek oka a lelkiismeretlen vezetőiknél keresendő, kik pártfegyelm és ijesztgetés által nem csak a nép közt élő társaik helye-zetét akarják elviselhetlenné tenni, hanem üzleteik folytatását is lehetleni-teni, meg nem gondolva azt, hogy az az izraelita kereskedő, ki a külvárosi lakosság közt él, ezek közt tartja fen-kereskedését, ily pártfegyelm mellett tönkre fog menni; de mi a belvárosi izraelita kereskedő polgártársainkra nézve is üzletük tekintetében nehéz megpróbáltatásokat rendeznek lelkiis-meretlen vezetőik, mivel a belvárosi intelligens közönség is gondolkodóbb lesz, és arra az eredményre fog jutni, hogy ha ők csak bevásárlásokra jók, majd keresnek feltömlőülten ők is ke-resztény kereskedőket, mivel ezt az elkülönítést ily határozott alakban maguk izraelita pol-gártársaink akarják.

Gondolják meg tehát izraelita pol-gártársaink vezetői mindezeket, ne-hogy a hatalom miatti pártfegyelm címén ők provokálják azt az el-különítést, mit minem akarunk, nem szeretünk látni, adja mindenki izraelita polgártársaink közül politikai meggyőződése szerint szavazatát, mint 1881-ben tette, mert az az egyetértést többet ér a hatalom minden szuronyánál nem-csak személyökre, de kereskedelmökre nézve is.

Ha pedig helyi intézményeik még nem volnának elegendők szenzári te-kintetében, és ahhoz Budapesten egy fiók telepet akarnának nyitni, mert nyilvánított meggyőződésük szerint, ők sinésenek meglegedve a május 25-iki beszéddel, s csak a vezetőik ál-tal hangoztatott pártfegyelm tartja még egybe őket, — akkor jól választottak, ámde ezt érvényesítsék majd akkor, midőn a szavazás nem a tör-vényhozó végett lesz, hanem a buda-pesti szenzári telep iránt.

Ki az, vagy kik azok tehát, kiknek mégis e kijelölés kell, vagy elő-nyös? Bizony, ha meg kell vallanunk, nagyon kevesen vannak, a mi pedig erőlteti velök e dolgot az nem egyéb mint érdek, még pedig magánérdek, a hatalom kegyébe jutása iránt. Ez szép dolog, különösen azért, mert azok, kik a maguk tehetségét által nem juthatnak el azon helyre, hová a polgári erények az érdemet szokták helyezni, nekünk kellene a lépcsőknek lennünk, rajta tehát polgártársaink, csak kezdjük meg a lépcsőzetet, mi pedig meg fog-juk számlálni városunk érdekében, kikből áll e lépcső, hogy ismerjük, kiket vezet az érdek, kiket a meggyő-ződés.

*) Antal ur 1875-iki bölcs beszéde szerint: a sőtetség emberei.

A „szabadelvi párt“ szabadelviüége.

A kormányt „szabadelviüek“ czimezi magát, bizonyosan azért, mert ezen czég nélkül magok a tisztelt kormányt hívei sem tudnák, hogy ők szabadelviüek, miután ezen párt tettei- és működéséből bizony minden egyebet ki lehet magyarázni, csak szabadelviüeg nem.

Egy csattanós példával szolgál erre a pécsi kormányt hivatalos közlönye a „Pécs“ f. évi június 7-én megjelent 46-ik számában, midőn összehasonlítást tesz az 1848-iki törvény s az 1874-iki törvény szerinti választói névlajstromok közt. Azt mondja, hogy az 1848. 5. t. cz. szerinti összeírás Pécs városában 2813 választó polgárt tüntetett fel, míg az 1874. 33. t. cz. alapján csak 1448 választó volt összeírható.

A kormánytártnak uton-utfélen hirdett szabadelviüége tehát csak Pécs városában is egy tollvonással a választó polgárok felét megfosztotta legfőbb politikai joguktól.

Nincs a világon sem tudományos elmélet, sem gyakorlati politika, mely a szabadelviüeg egyik sarkalatos el-vét ne abban találná, hogy a nemzeti önkormányzatban résztvétel minél szélesebb körre kiterjesztessék, csak a magyar „szabadelviü párt“ tal-lálja a szabadelviüeg megtestesülését a politikai jogok s jogosultak meg-szorításában!

Vagy tán volt politikai helyes in-doka a választói census felemelésének s egyéb kizárási okok felállításának? — Tán számban fogyott, értelmiség-benhanyatlott, politikai érettségben vesztett Magyarország népe 1848-tól 1874-ig? — Nem, sőt inkább mind-ennek ellenkezője constatálható s maga a kormánytártn hirdeti boldog meglegedésében leghangosabban, hogy minden irányban csak haladás mutatkozik. — Miért kellett tehát ezen haladás oksterüi következményét ké-pező jogkiterjesztés helyett az alkot-mány sáncaiba már felvett polgárok felét onnét ismét kiüzni?

Megfelel erre a „Pécs“ idézett cikkében, midőn az 1848-iki törvény által választói jogosultsággal felruhá-zott polgárok számáról szólva, gúnyo-san megjegyzi, hogy „ekkor aztán lehetett tartani a külvárosi bopártiaktól!“

Önkénytelenül is híven hirdeti a „Pécs“ ezzel az 1848-iki választási törvény revizioja körül a „szabad-elviü párt“ által tanusított eljárás indokát. — Meg kellett szorítani a választási jogosultságot, nehogy to-vábbra is tartani kelljen a „bopár-tiaktól.“

De azért ne ringassák magokat a „szabadelviüeghez“ czimzett kor-mánytártnak azon boldog álomban, mintha az új választási törvény már végleg biztosította volna megdönthet-lenségöket, — mert bár proféták nem vagyunk, mégis erősen hisszük, hogy közel van az idő, midőn a fényes czég által takart politikai sivárság általá-nosan felismertetvén, még a mostani törvény által privilegizált választók többsége is ki fogja rájok mondani sujtó ítéletét.

A választások még el sem kezdöt-tek s már is százon felül van az áldozatok száma, oly áldozatoké, kik halálukat egye-nesen csak a hivatalos kormány- és megyei közegek által lelkiismeretlenül és minden szemérem nélkül tűzött hatalmaskodásnak, hivatalos hatalommal való galád vissza-zásnak köszönhetik. — Csak a megtör-lés elmaradásának biztos reményében és tuda-talban lehet a kézbe adott hivatalos hat-alommal akként visszaélni, hogy az egye-nesen már a nem tetsző választóknak tömeges gyilkolásával egyenlő, mely jog-államban élethossziglani fegyházzal volna megfenyítendő. — Csaklatoknak azonban ama lelkiismeretlenül járti basák, kik azt hiszik, hogy az általuk megparancsolt gyil-kosságok, befogatások, meghurcoltatások s egyéb törvényellenességek büntetlenül fognak maradni. — Lónyay miniszterelnök-sége alatti választások messze sem voltak oly botrányosak, mint minők most már a készülődők s Lónyaynak mégis menni kellett, de a mostaniak után az lesz, hogy nem csak Tiszaéknak menni kell, de fe-leletr is vonatnak, akkor pedig a bírósá-gok kénytelenek lesznek a bűnnek meg-szabni a megfelelő büntetést. — Vigyázzon

tehát minden hivatalos közeg arra, hogy a törvény korlátain belül maradjon, mert a kormány hatalma nem örökké való.

A horvát tartománygyűlés f. hó 5-n d. e. tartotta első ülést. Megelőző nap a nemzeti párt értekezletet tartott, melyben a bán is megjelent s hosszú, tet-szessel fogadott beszédet tartott. Beszéd-jében kijelentette, hogy mindenben egyet-ért a nemzeti párttal, s hajlandó mindíg egy a nemzeti párt bizalmi férfaiából alkotandó bizottsággal előlegesen megállapodni. Erre a bizottság nyomban megalla-pítottott s egyuttal elhatározottott, hogy Starcevicus Dávid az ülésszak kezdetétől minden ülésen megjelenjen, mert a ki-zárás érvénye egyik ülészakról a má-sikra nem vihető át. Ugyanis Starcevicus Dávidnak még 4 ülésben nem volna szabad megjelennie, a f. hó 6-án tartott második gyűlésen befejeztetett a választólistát föl-lóti általános vita. Starcevicus Dávid ismét heves kifakadásokban gazdag beszé-det tartott mindhárom fölirati javaslat ellen. A kormányt a községek és a nép korumpalásával vádolta. Magyarország el-nyom bennünket, de előbb vagy később önmagát fogja tönkre tenni. Olvasta a „Pester Lloyd“ cikkének néhány sértő kifejezését s különösen következők részét: „Vértanu koronával lépnek föl s vértanu-ságukat szinaranyval fizetik meg ma-guknak“. Tehát — ugymond — meg-vagtok fizetve. Elnök félbeszakítja szó-nokot. Starcevicus Dávid folytatván beszé-dét, ujjal kikelt valamennyi felirat ellen. — A jun. 7-ki gyűlésen az elnök meg-róta ujjal Starcevicust a mult ülésben használt sértő kifejezése miatt. Jozipovicus annak visszavonását követelte, de Starce-vicus konokul megtagadta. — Jozipovicus tehát más módhoz nyult ezen néplázító el-len, ki maga elbukik a lazadás idején. Elküldte hozzá segédeit, s a nagyhangu poltron azonnal meghunyászkodott, kije-lent, hogy nem akart sérteni, kész légté-telt adni, s bocsanatot kérni. — Ime ily hitványosság az az ember, a kinek kiha-gási miatt a horvát tartománygyűlés nem bírt előhaladai munkálataiban.

Külföldi szemle.

Berlinben a német császár e hó 9-én letette a német birodalmi parlament épü-ltetének alapkövét.

Az egyiptomi ügyben létrejött angol-francia egyezmény feltételei miatt oly nagy az izgatottság Angliában, hogy ko-molyan hiszik a Gladstone-kabinet buká-sát, a feltételeket Angliára nézve lealazók-nak s károsaknak tartják.

A török csapatoknak Szudánban al-kalmazására nézve Anglia azt kötötte ki, hogy angol parancsnokság alá adassanak, de az expedíció költségeit is Angolország fizesse. — A szultán erre még nem va-laszolt.

Szuakimon át jött hírek megerősítik, hogy Berber városa megadta magát a maulinak, az őrség egy része átpártolt, másik része felkonczoltott.

A szerb-bolgár határviilongási ügy annyira elmérgesedett, hogy maholnap ki-törésre is kerülhet. Mélyebb oka annak az, hogy az oroszpart szerb felkelők — egyveuen — Bulgáriában szilják a tüzet, különösen Mihály kiesapott beigrádi metropolita, kit Sofiában nagy ünnepléységgel és kitüntetéssel fogadtak. — Eme ese-kéységből, ha ugyan Szent-Pétervart ugy akarják, ugyanamyan keserű lenne az orosz-osztrak-magyar-haboru, mert hogy a bol-gár kormány orosz biztatásokra utasította vissza a szerb felszólalásokat, az több mint bizonyos.

Olymp és vakanturás.

Megbecsülhetetlen pillanat életünkben az, midőn az ember oly funkciót végez, amely alatt teljes tudatában kell lenni annak, hogy az ember nem csupán egy anyag-cserére hivatott gépezet, nem csupán evés és ivásra alkotott test, — hanem Isten képmására teremtett magasabb lény és hogy benne a „por és hamu“ kívül egy isteni szikra él, mely őt nemes észre és gon-dolkozásra vezeti, nemesebb élet-zab elé és mely életfolyamban egyrészt testé-nek gandos fenntartására utalja, — kény-szerít másrészt, hogy magas szellemi mi-voltáról is tanuskodjék. Ily pillanat pl. az ima ideje. Ekkor, ami isteni rész van ben-nünk, az odafordul alkotójához s mig a kicsinyiség érzete elfog bennünket és alá-zatra készítet, ugyanakkor a magasabb hiva-tás, az isteni kegyelem tudata fölemel és nemes önértetre oktat. — De a társadal-mak alakulásával az ily fontos pillanatok száma és neme megszaporodott. Kötelesség és e kötelességekből oly ténykedések — szükségé merült fel, melyeknek végzése ép úgy a nemesebb hivatottság jellegével bír, mint akár az — imádság. Ki merészli ta-gadni, hogy léteznek polgári kötelességek? S ha ez nem tagadható, ki nem érzi, hogy e kötelességek teljesítésére a testi kegyelem érdekei csak másodrendűek; hogy egy nemesebb ambíció képezi tevékenysé-gének tulajdonképeni rugóját, — s nevezze magát az elérendő czélt akár hazafias-

nak, akár felebaráti szeretetből gerjedtetnek, vagy bárminek is, — annak természetében kétségtelenül feltaláljuk azt a magas rokonságot, — melyet a valóság alapján istennek kell neveznünk.

A polgári kötelességek hű teljesítése tehát ép oly szent dolog, mint az imádság, — tagadása ép oly bűn, mint a vallástalanság, — megakadályozása pedig ép úgy szentségtörés, mint ha a templomot az áhitat óráiban gonosz szándékból megtámadjuk. Ezt polgári hitvallási tételnek nevezhetjük, mely nem e papíron lett föltalálva, hanem mely az emberi társadalmak törvényeiben gyökeredzik.

Ily nagy fontosságu és szent dolog vár e város érdemes polgár közönségére is. Döntenie kell a felett, hogy mily irányban véli legbiztosabban elérni a haza boldogságát. Ki kell domborítania jellemét, — bizonyítványt kell szolgáltatnia politikai érettségéről, eteléről, erkölcsi értékéről, egész műveltségéről, — teljesen ki kell vetkőznie szellemét minden megből, s mint egy ókori szobrot meztelenül át kell adnia azt a jövőnek, a történelemnek, mely megfogja irni róla, hogy nemes idomú, avagy korcs, nyomorék alkotású volt-e? Szóval: szavaznia kell.

Magasztos tehát e functio és igazán szent, s valamint hogy az imának őszintének, tisztán a szívből fakadottnak kell lenni, hogy fogánata legyen Isten előtt, akként a választási helyen, az édes haza ez óltára előtt is, őszintén, hamisítatlan érzülettel kell letenni politikai hitvallásunkat.

Istent akarjuk megcsalni, midőn hazánkat csakjuk meg, s mert Isten meg nem csalható, bűnünk önmagunkra hárul vissza s magunkat csakjuk meg. Jaj! az olyan népnek, mely hazudni megy a választás-hoz, mely elég gyáva, hogy amit szíve, esze sugall, — keble érez, vere lököt, — azt térdhajva megtagadja, s nyomorút alázatból hízni hagy néhány farizust, kik maguk is markukba nevetnek ez elhetetlenség láttára.

Hogy azonban a honpolgár szavazata jó lélekkel letesse, ahoz mindenesetre szükséges, hogy tudja és ismerje is a célt, amelynek eléréseért politikai jogát látva veti. Tudnia kell miért szavaz jobbra vagy balra, és ez oknak igaznak és nemesnek kell lenni, és nem szabad elszigetelt, egyes érdekeket, hanem az egész haza és népe javát kell szolgálnia.

Ismerik-e a mi polgáraink a célt melyert szavazni fognak? Vannak a kik ismerik, és vannak a kik nem ismerik. Aki nem ismerik, azok meggyőződésből támogatják a kormányt, — akik ismerik, azoknak becsületese része a kormány ellen szavaz, félenk része s hova sem szavaz, — gyáva része pedig — meggyőződése ellenére — a kormányra szavaz. Ez a dolog igaza. És ez rosszul van így. Pedig lehetne ez másképp; lehetne mi mind egyek, igazak, politikailag is becsületesek és így erősek, csak akarnunk kellene.

Mi legelőször csak elfogulatlanul és önzetlenül a kormány érdekeit és a függetlenség eszméjét, akkor lehetetlen, hogy a pártviszonyok a föntjelzett constellációban maradjanak. Belátnók az óriási különbséget, mely a kettő között fennáll. Igen, — a kormánynak érdekei vannak, a függetlenségi pártnak pedig egy nagy eszméje. A kormánypárt vezérei és organumai szeretnek hivatkozni tényekre, látható eredményekre, miket a jelenlegi kormány vívott ki, — a függetlenségi pártnak céljait ellenben ábrándnak titulálja. Erről jutott eszembe az Olympus és a vakantúrás. Tehát mik azon látható eredmények? Vakantúrások. A jólét alá van ásva, az ország eladósodva. Nézzék csak meg a telekkönyveket, beszéljenek azok. S mi az ami ábrándunk? Egy eszme, mely ama látható vakantúrások fölött láthatatlanul magaslik ég felé, mint az Olympus hegye, a mythos isteneinek e lakhelye. Es láthatatlan fog maradni mindaddig, míg nem a nemzet existenciájának talaja a vakantúrások következtében roskadozni fog, — ekkor az öntudatára ébredt nemzet maga meg fogja testesíteni eszméjét, és az Olympus állni fog.

Polgártársainktól függ, hogy a holnapi választásnál bizonyítékot szolgáltatassanak arról, hogy van szívük, értelmük és erélyük ahhoz, hogy a nagy munka keresztlyvitelében részesek lehessenek; hogy van politikai érettségük helyzetüknek megítéléséhez és hogy világosan látják a módot,

mellyel bajaikat orvosolhatják. Hisz nem kell hozzá több, mint Czirer Ákos programját elolvasni — és a józan ész és érző szív sugallatára hallgatva, leszavazni.

„A függetlenségi párt programja tiszta, mint a frissen esett hó, világos, mint a napsugár, egyszerű és változatlan, mint az örök igazság és magasztosan rövid, mint a fohász, mely az Isten óltáránál száll ég felé a hívők kebeléből... Magyarország legyen önálló, független magyar állam, mely minden idegen beavatkozástól menten intézze minden ügyeit, mely teljes önállósággal bírjon a polgári közigazgatáson kívül a hadügy, a pénzügy, külképviselet és közgazdaság minden ágában.“

Ez mintegy jeligeje Dr. Czirer Ákos programjának és mondhatjuk a függetlenségi párté.

És mi Antal Gyula programjának mottója? A kik ott voltak, mind hallották: „Ugy szeretem Tisza Kálmánt, hogy kész volna érte meghalni!“ Tény, hogy ezt mondta a legemelkedettebben.

Nos polgárok menjenek Önök szavazni, a hazaszeretet és az Ég kegyelme vezesse utokban, hogy megkülönböztethessék az utat, mely vakantúrásokhoz — és az Olymphoz vezet.

Eljen Czirer Ákos!

Tisztviselőinkhez!

E kar egyike a legképzettebb, legműveltebb eleme társadalmunknak, de sajnos, majdnem kizárólagos támasza annak a kormánynak, melyről ép e művelt elemnek kell képzettségénél fogva tudnia legjobban, hogy a függetlenségi elvek szegre akasztásával csak azért lépett a kormányrudhoz, hogy állami háztartásunkat rendezze, és a melyről a költségvetés nyílt és elrejtett számai szolgáltatják a legfényesebb bizonyítékot, hogy e feladatot akként oldották meg, miszerint jövőnk látképe a biztos bukást tárja elénk.

A megelhetést alig biztosító szegény fizetésért, lankadatlan szorgalmat, becsület munkát, a fáradsággal szerzett tudományt szolgáltatják tisztviselőink az államnak, sőt mondják, hogy ama hallgatag szerződésnek, melyet az állam a tisztviselővel a hivatalba lépéskor szentesít, egyik pontját, a művelt tisztviselői kar piruló szemesített arcáról világosan le lehet olvasni, a mely pont így szól: hogy meggyőződésed is megvették, a mitől gondolkodás nélküli rabszolgá lettél!

Hogy az ez emberek tudják, s hogy ez így van, ezt minden nap tapasztaljuk, s lehetetlen, hogy ennek következtében a jobb értes, mely a meggyőződést, az elvet, mint adásvevő tárgyat nem ismeri, fel ne háborodjék, s lehetetlen, hogy kétségbe ne essünk szegény hazánk sorsa felett, melynek ép árva fia, kik legtöbbször hallották atyáik imájában, kiknek a történelemből alkalmuk volt megtanulni, hogy a meggyőződés szent, hogy az elvtagadás bűn, — leveleközve jobb érzésűket, elvtagadók lesznek a megelhetésért! Erre mondja Petőfi fink és ezt idézte Czirerünk: „koldusbot — s függetlenség!“

Ezelőtt a tisztviselői kar volt a szabad, a szent eszmék apóloja, innen kerültek ki nagyjaink, s most a Tisza-kormány áldásos működése odáig ment, hogy a kormány és pártja úgy számítgatta őket, mint a Juli néni krajczárjait, nem ember számba tartja, hanem lelketlen zsoldos hadnak tartja.

Engedték ezt? van vér ereitekben, mertek szeméinkbe nézni, nem dobban fel szívetek, nem tudjátok azt, hogy nincs már rabszolgaság?

„Általok, — s veletek; nélkületek, — és ellenetek — ha kell!“

Szózat a nép valódi barátaihoz!

A népnek nincs nagyobb ellensége, nincs rosszabb és ragályosabb járvány, nincs retentőbb átok néptünk életében, mint az u. n. pálinkaivási járvány.

Embortársaink ezrei züllenek el évenként testileg és lelkileg a pálinkaivás miatt s ugyan e szenvedély feldúlója számos családi élet boldogságának.

A pálinka az, a mely sok embernek sirtját megássa, a börtönököt s tébolydákat megölti és számtalan öngyilkos kezébe fegyvert szolgáltat. Epen azért szent kötelessége minden — még érző szívvel és tiszta lelkiismerettel bíró embernek, hogy ily nyomor láttára hideg és közönyös ne maradjon, hanem a pálinka — mint néptünk leggonoszabb ellensége — ellen minden tőle telhető erővel és eszközzel harcoljon.

Mindenek előtt meg kell czafolnunk ama hazugságokat, melyeket a pálinkaivás mellett azok hoznak fel, kik e testet és lelket megölő mérge készítésével, elarusításával foglalkoznak vagy más közvetett uton ebből anyagi hasznot húznak; le kell küzdenünk azon előítéleteket, melyekkel e mérge élvezői azt használják.

„Azt állítják először, hogy a pálinka a szegényebb osztály élelmi szerét pótolja.“

Minden értelmes orvos azonban oda nyilatkozik, hogy a legjobb pálinka sem tartalmaz olyan tápanyagot, melyből a munkás kitaró munkára erőt nyerhetne, hanem csak rövid időre izgalomba hoz, hogy annál nagyobb legyen utána az egyengülés s olyan formán hat az emberre, mint a kifáradt teherhordó állatra az ostar és sarkantyr.

Liebig, a híres természetbúvár írja: „A munkás a pálinka élvezése által kamatok helyett tőkét emészt, miért is testének tönkerejtása elmaradhatlan“, és dr. Baer — az e szakmában kimagasló író — azt állítja, hogy „a szesz nem takarékperselye a munkaerőnek, sőt ezt idővel megsemmisíti.“

Minden olyan ember, a ki az előtt korhely volt és ezen szenvedélyéről lemondott, elismeri, hogy a pálinka élvezetének abban hagyása óta ereje nem hogy csökkent volna, sőt gyarapodott.

Másodsor hazugság azon állítás, hogy a pálinka óvszer a hideg ellen.

Igaz ugyan, hogy közvetlen a pálinka élvezése után — mivel annak izgató hatása van a gyomor idegekre és gyorsított vérkeringést idéz elő — érez az ember bizonyos fokú melegséget, ezt azonban nem sokára nagyon érzékenyebb hideg váltja fel és így nagyon csaldónak azok a szegények, a kik dermetdójait pálinkaivás által hiszik felmelegíteni s megedzeni. A test ugyanis magától képes kifejtetni és fejt is ki a nyílt meleget, a mennyi a levegő hűdégességét a szervezetre elviselhetővé tegye és így azoknak eljárása, a kik a pálinkaivás által mintegy mesterségesen igyekeznek a test melegséget fokozni, az idegrendszer megrongálására s rövid idő alatt annak teljes felbomlására vezet.

Hány korhely hal el évenként ily nyomorúságos és kétségbejött állapotban!

Ha a pálinkát gyógyszernek és betegségek elleni óvszernek vélik, ez a harmadik hazugság.

A pálinka semmiféle gyógy-, csakis káros hatást gyakorol a szervezetre, kivéve azon csekély számu esetet, midőn orvosi rendelet teszi szükségessé, miért is a pálinka, illetőleg a borszesz csakis a gyógy-szertárakba utalandó, honnan azt a 30 éves háború alkalmával a harcólód hadak orszakkal kerítették kézre s mint romboló és kórhátsú ital először jött forgalomba.

Tagadhatatlan tény az, hogy az iszákosoknak sokkal nagyobb hajlamuk van a megbetegedésre, mint a nem ivóknak, mivel a borszesz élvezete által az emésztés és vérkeringés a légző és érző szervek, mindeneuk felett pedig az idegrendszer szenved.

Számosan halnak el a pálinka használói közül szélhűdésben, mi az agy véredényeinek túltelítése által következik be; de a legborzasztóbb, a legundorítóbb következménye az u. n. ideg remegés (dellirium tremens), midőn az ember férfi, sőt ifjú kora delén olyan tehetetlen lesz, mint a 80 éves agg, aki enni sem képes, annál kevésbé munkálkodni: remeg minden test-része, mint a nyárfa levél, és nem hogy szánalmat keltene, hanem mindenki előtt csak megvetésre számíthat.

Az iszákosnál minden idült betegség, minden sérülés és minden műtét a borszesz élvezete következtében végzeteljesedik válik. Az iszákos nem csak saját életét teszi tönkre, hanem utódjait is, mert rettentés átok száll át az iszákos szülék gyermekeire és unokaira. Francia orvosok ezer esetben bebizonyították, hogy nemesak betegségrek való hajlam, hanem hiányos értelem, butaság, erkölcsi gyengeség, kegyetlenséghez való vonzódás s gonoszság, mind meg anyai szomorú örökség, mely a pálinkát élvezők utódaira száll.

Miután e három irányú mentegődzés — a melylyel a szegény nép elámitatik, s melylyel a műveltebb osztály ezrei is önmagukat ámitják, hogy ez által lelkiismeretüket némileg megnyugtassák azon megtámadás ellen, hogy az ily emberölő italok elarusítását elősegítik — mint valószínűs ürdögi hazugság tűnik fel, azon kérdés áll elő:

valjon nemzetgazdasági szempontból igazolható-e ezen italnak fogyasztása? bár sajnos, hogy jelenleg is akadnak még számosan a nép vezetése és érdekeinek képviseletére hivatott közül, kik lelkiismeretükkel megegyeztetetők tartják oly rendszabályok javaslatba hozatalát, melyek által ezen ital fogyasztása még emelkedni fog.

Há a pálinkának már előzőleg felsorolt romboló hatása tekintetében — a mely a sinlődest folytonosan gyarapítja a termelő néposztályt, de különösen a gyermekeknel s azok nagy mérvű halandóságában nyilvánul — mind nem bir elég nyomatekossággal, vessünk egy tekintetet Európa azon országaira, melyekben a pálinka ivás meghonosodott, s ez elégséges lesz arra, hogy mindenkit, még a legnagyobb gondolkozót is meggyőzze arról, hogy ezen országokban a tömeges elszegényedés legkomolyabb következményeivel együtt retentő haladást tesz s az emberi élet alapköve, a vallás és erkölcsiesség melyen meg vannak rendülve. Más országok gondosan összeállított statistikája kimutatja, hogy a gonosztevőknek 30—74 % -át adják az iszákosok.

A pálinka felszabadítja az emberben az állatot, megöl minden nemesebb törekvést, elfojt minden szépet, családokat tönkre tesz s egész községeket szegénységbe, erkölcselenségbe, tudatlanságba süllyeszt, büntényre és öngyilkosságra vezet.

Más ország népeinek nemesbjei, ezt már régen felismerték s egyleteket alapítottak, hogy ezen ragályos járvány megátoltassék, léteznek mértékletességi egyletek, levest osztó intézetek állítottak fel s a legújabb időben igen jó eredménnyel foglalkoznak azzal, hogy a pálinkamérések mellé a szegényebb nép számára kávéházakat rendeznek be. Más államokban a pálinka elarusítását a legesekélyebb mértékre korlátozzák s igen súlyosan megadóztatják, a részegség pedig szigorúan büntetettik, mely rendszabályok alkalmazása által Norvegország, hol az előtt az iszákosság honos volt, olyannyira átalakult, hogy most már köztudott Európa legjözabbjai közé sorolható.

Hogy mily mértékben terjed azonban ezen járvány hazánkban, eléggé látható abból, miszerint a fővárosban is a pálinkamérések száma napról-napra növekedik, hogy azok tulajdonosai — daczara megadóztatásuknak — rövid idő alatt megvagyonosodnak, míg áldozataik — sajnos! lelkileg és testileg nyomorultakká lesznek és a nap minden órájában láthatunk ily áldozatokat a pálinkás bolt ajtaja előtt heuntergüni.

A legkülönfélébb egyletek megalakulását megértük már; így alakult nem rég az állatvédő egylet, melynek dícséretes működése oda irányul, hogy a szegény állatok az emberiség folyton növekedő durvaságától megóvja; de az erkölcsök ez elvadulásának főokozója, az iszákosság megatoltására úgy szólván semmi sem történik s szomorúan kell tapasztalni, hogy a hazánkban még pár év előtt fennálló mértékletességi egyletek — a vagyonosabb osztály közönye s részben nyereszedési vágya következtében — lassankint enyésznek indulnak s tudunkkal csak szórnyosan van még néhány férfi, kiben anyai kötelességérzet és bátorság lakik, hogy befolyását több kevesebb eredménnyel polgártársai megmentésére érvényesíti.

Nincs azonban szándékunkban mások ellen vádakat emelni, hanem ezen felhívással csak is azon tényekre kívánunk utalni, melyek népeletünket legközelebb érintik s melyek ellenében ekkor mindannyian oly közömbösek valánk, nem azért, mivel azok sújtó hatását eléggé nem észleltük, hanem inkább azért, mert ezek ellenében magunkat nagyon is gyengéknek éreztük.

Hisszük azonban, hogy egy kis figyelmetés szükséges s hazánkban is találkoznunk fognak honfiak, kik a nép nyomorát szívükön hordva, indíttatva érzendik magukat arra, miszerint szóval és tettel oly intézmények létesítésén fáradoznak, melyek elégségesek lesznek nálunk is a már elharapódzott baj továbbterjedését megakadályozni.

Végül azon reményünknek adunk kifejezést, hogy az összes, valóban szabad-elvű sajtó — melynek első s legszentebb kötelessége a nép érdekében intő szavát hangoztatni s a nép nemesítésén fáradozni — ezen sorok felvételét nem fogja megtagadni.

Több néparát.

A paragrafusok!

Egy izben már közöltünk mutatványt dr. Illés Károly ur jeles művéből, melynek ez a címe: „A büntető törvénykönyvek magyarazata.“ Most ismét nagyon alkalmasnak tartottuk az időt arra nézve, hogy közöljünk belőle néhány igen érdekes és különös figyelemre méltó sort.

A 112. lapon a választók megveszte-

getéséről ír a szerző és pedig következőkép: 185. §. A ki a választónak, vagy annak tudtával hozzátartozójának, azon célból, hogy az bizonyos jelítre szavazzon, vagy ne szavazzon, vagy hogy a szavazástól tartózkodjék, — pénzt vagy pénzürtékét, vagy más előnyt ad vagy ígér: hat hónapig terjedhető fogházzal, és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. — Ugyan ezen büntetéssel büntetendő azon választó is, ki a neki, vagy tudtával hozzátartozójának, a jelen §-ban megjelölt célból adott pénzt, vagy más előnyt elfogadja. — 186. §. Három hónapig terjedhető fogházzal, és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az: a ki az előbbi §-ban említett célból etet és itat, valamint az is, a ki ezen etetést és itatást elfogadja. — Eddig a törvény szava, most következnek a magyarazata. A 185. §. a választásoknál előforduló megvesztekekről intézkedik. Az első pont a megvesztegetőről szól s nem tesz különbséget, bárki legyen az; akár t. i. maga a jelölt, akár más választó, akár ezeken kívül bármely más személy. De a megvesztegetésnek a választás céljából kell történie, vagy is egyenesen a végett, hogy a választó vagy bizonyos egyéne szavazzon, vagy általában tartózkodjék a szavazástól. A második pont a megvesztegetett egyént sújtja. Ez, mint a dolog természetéből következik: csakis választó lehet. A megvesztegetési eszköz lehet pénz, vagy más előny, s adhatik, vagy ígérhető; és habár nem fogadtatott el: az adó vagy ígérő ellen ép úgy mint a 465 — 467. §-ok esetében, büntetést von maga után. Eltér azonban a jelen §. a 465 — 467. §-tól annyiban a mennyiben az ígérőnek vissza nem utatásai a választót nem teszi a megvesztegetés vétségében bűnösre. Ha azonban a pénzt vagy előnyt elfogadta: ebbeli cselekménye a 185. §. büntetését akkor is maga után vonja, ha nem az szerint szavazott, a mint azt a megvesztegető kívánta; valamint akkor sem, ha a megvesztegető intenciója ellenére, tartózkodott a szavazástól.

A 185. §. határozott szövege kétségtelemé teszi, hogy a büntetés csupán az aktív vagy passzív megvesztegetés tényétől van föltételezve; s nem függ attól, vajjon az által gyakoroltatik-e befolyás a választóra, illetőleg a választás eredményére? Az tehát, hogy a megvesztegetett választó, ha megvesztegetés nélkül is akként lett volna teendő, a mint azt a megvesztegető óhajította: ez nem szünteti meg a cselekmény bűnösségét.

De még valamit! Ugy hisszük nem kevésbé érdekes itt: a választók szavazati jogának — a közhivatalnok által való befolyásról szóló sorokat is közölni. — 187. §. Azon közhivatalnok, a ki hivatala hatáskörébe eső cselekménye, vagy arra vonatkozó ígéréte által valamely választót bizonyos jelölt melletti vagy elleni szavazásra, vagy a szavazástól tartózkodásra birni törekszik: két évig terjedő fogházzal büntetendő. — A törvény eme paragrafusához következő a magyarazata. A választási szabadságon nyugodván az alkotmány egyik feltétele: a közhivatalnoknak oly visszaélést, melyekről a jelen szakasz szól, jogosan képezik a kriminalis beszámítás tárgyát. A közhivatalra járó funkciók: határozott célekből bizatnak a tisztviselőre, ha ő hatalmával visszaél, hogy ez által a választóra nyomást gyakoroljon, ha ő hivatali kötelességének teljesítését, vagy mikénti teljesítését, vagy mellőzését korteskedési célból teszi függővé: kettős bünt követ el, s megérdemli, hogy e mit büntetési uton büntetessék.

Különfélék.

— Fél- és negyedéves előfizetőink tisztelettel kérjük előfizetéseik megújítására, egyuttal a hátralékok mielőbbi szives beküldését kérjük. — Lapunk barátait és jóakaróit újlag felhívjuk annak ajánlása és terjesztéséért, mert csak a tisztelt előfizetők szaporodásával jöhetünk oly helyzetbe, hogy minden méltányos követelménynek megfelelhessünk.

— Lapunk jövő (rendes) száma azon célból, hogy az éjjeli elhúzdó választók eredményét is közölhessük, szombaton délelben fog megjelenni.

— Új jelöltek. Legújabb értesülések szerint a pécsvárad kertlethen Károly Kálmán kormány-párti ellen Simon-fay János lépett fel függetlenségi párti programmal. — A dárdai kerületben Szily Lászlón kívül Szentgyörgy Gerzón függetlenségi párti antiszemita. — A szentlőrinci kerületben ifj. Jeszenszky Ferenczen kívül Bátorfi N., nagyvívai reform. lelkész.

— Magas vendég. József főherceg vasárnap este érkezett városunk falai közé, hogy az itt összpontosított honvédség gyakorlati felett szemlét tartson. Kiseretében voltak: Graef Ede tábornagy, báró Nyáry tábornok, főudvarmester és Becker ezredes. Fogadták: Hollán Ernő altábornagy, kerületi főparancsnok, Paxy és Pokrony ezredesek, Draut es. k. ezredes, dr. Dulánszky Nándor megyei püspök, Valter Antal kanonok, Perczel Miklós főispán, Aidinger János polgármester. Öfensége az idővizeleket fogadva hintóba ült s püspökünk rezidenciájába

szállt, mint a kinek vendége volt. Erkölyt a püspöki palotán és a városház tornyán lengő lobogók jeleztek. Hétfőn a honvédség gyakorlatait szemlélte meg a legnagyobb meglepetésére adott kifejezést. A nagy szabású gyakorlaton részt vettek a 66. paksi, a 67. és 68. pécsi, 69. 70. kaposvári, 71. és 22. pápai, 73. mosonyi, 74. sopronyi, 75. kőszegi, 76. körmendi, 77. és 78. nagykanizsai parázsgyalogoszadok és a 8. honvéd huszárezred. Este a püspöki palota előtt az 52. es. k. gyalogezred zenekara játszott. A sétatér zaulóság megtelt közönséggel. Magas vendégünk kedden délelőtt hagyta el városunkat, hogy tovább folytassa szemle-utját.

Vaskorona-rend. Zsínkó István apátkanonok, ki pár héttel ünneplte felszázados jubileumát, Öfelségétől a vaskorona-rend III. osztagját nyerte díjmentesen, az egyház-ügy terén kifejtett felszázados fáradsáttal buzgalmaért. — A legbensőbb öröm hangján üdvözöljük derek főpapunkat ez alkalomból s kívánjuk, hogy soká viselhesse a kitüntetést ép erőben, boldogságban. A jó Isten éltesse!

A veres kereszt javára. A magyar szent korona országai vörös kereszt együletének pécsi főlkja által, felszerében a helyben létesítendő szegényház, felszerében pedig a budapesti Erzsébet-kórház javára rendezendő hangversenynyel összekötött műkedvelő előadás szombaton tartott meg, — a tulcsigázott helyárak daczára is — igen szép számú közönség előtt. A műsor első számát a városi zenekar hatáson sikkertlt „Egmont-nyitány“-a képezte, mely után Weismayer Valéria urhölgy jelent meg a színpadon s gyönyörű éneklt tehetségét mutatta be az „Oly pár, mely egy ért“ — „Óh, vajha nagy szerelmemet“ kezdettl áriák éneklével. A közönség frenetikus tapsal tntette ki, mire még egy dalt énekelt: „Les cent vierges“ kezdettl áriát „Valse de l'opéra“-ból Lococoq-tól. Utána a városi zenekar a „Don Juan“ című operából játszott piccoló hangszereket. Következett „Az ezredes leánya“ című dramolettl, melynek előadásában a szereplők egytl-egytl, de különösen: Asztalosné Gaál Ilona, Nyers Angyal, Mihálkovics Árpád, Vrutják János és Fürster Jenő tntek ki. A dramolettl a „Pécsi Dalárdá“ éneke s Preusz Adolf ur zongorajátéka követte, mindkettő fényes hatást eredményezett. Végül a városi zenekar „Hulló levelek“ című dalsorozatát eljátszása után, a „Phrenologia“ egy felvonásos bohózat előadására került a sor, mely a program végének megadta a csattanótl. Pompásan sikkertlt! A szereplők közül kiemeljük: Asztalos Jánosné urhölgyet, Repich Gizellát, Hermann Jolánt, Hilscher Ilonát, Prückl Mihlt, Szépe Paulát, Haksch Lajost Rech Györgyöt és Várady Ferencet. — Még valamit! Az előadás remeklt sikkertlt, de a darabok nem elég tapintattal választat- tak meg. Különösen „Az ezredes leánya“, nem oly természetit, mely műkedvelőknek való lenne. Kissé — pikáns.

Az érdem elismerése. — Eger Zsigmondot a pécsi szentferenczrendiek kolostorának guardianját e hó 7-én a nagykanizsai rendgtylés a római generális elnöklete alatt magyarországi rendfőnökké (provinciális) választotta.

Vannak bizonyos dolgok! . . . Igen, vannak, melyekre bizonyos emberek, bizonyos időben és körülmények közt nem szoktak emlékezni; így a „Fünfkirchen Zeitung“, mely azt mondja, hogy lapunk név- számban „Dr. Antal Gyula 1875-ben és 1884-ben“ című eltt írott cikkünkben foglalt vonatkozásra éppenséggel nem emlékezik. Bizon, bizon sajnáljuk, hogy a német szerkesztőség memoria dolgában oly csehtl áll, hogy saját lapjában megjelent dolgokra sem emlékezik, s ajánljuk becses figyelmébe 1875-iki évfolyama június és július havi számainak tárczáit, ott bizonyára rátalál a vonatkozásra. Ha esetleg nem találja meg, úgy majd szakítunk anyyi időtl, hogy önmagunk keressük meg azt a bizonyos számot, melyben ama bizonyos dolog foglaltatik, melyről bizonyos okonál fogva nem akar a „F. Z.“ emlékezni. Különben is megerősíti közleményünk igazságát ama körülmény, miszerint a „Pécs“, e kormánypárti hírbéres, mely szó-szóloja az ellenpárt korifeusainak: hallgatott! Már pedig qui tacet consentire videtur!

Kortés-háboru. A megye különböző kerületeiből egymást érik a hírek, hogy majd itt, majd ott történt a pártoskodók között harc és háboru. Magocson oly nagy az igaztosság és zenebana, hogy katonai közbéjárást kellett igénybe venni. Több helyütt ember-halál is fordult elő s a fejek betörése már szóba se jő, mint-hogy az úgyszólván napirenden van. Szakadatlanul hordják a zászlókat s a zászló nyelre kitűnt szolgálótl tesz a kortés-háborúkatban. A kit szóval nem lehet megnyerni, azt a zászló nyelével kapacztálják. Az egy pécs-járási kerületből nem érkezett hír az efféle fejtörő választási eseményekről, noha itt is folyik a bor, mely minden kortés-csatának mozgató eleme, de úgy látszik, csak a rendelkezési alaplóból költsékes részéről, s míg a Mikulás-párt beszámíthatlan állapotban kurjog az esztrázál, a függetlenségi párt emberei jó zanaul viselik magukat s ezen körülménynek tudható be a béke.

Az abaliget csepkő-barlang. Pünkösd másnapján több intelligens családból alakult társaság rándult ki Abaligetre, hogy a község közelében fekvő csepkő-barlangot megtekinték. E barlang tudvaleg azon természeti ritkaságok közé tartozik, melyek hazánk földjének vadregényes különlegességeit képezik. Valamikor gyakrabban látogatták, kedves kirándulási hely volt, sőt külföldi turisták is fordultak meg e helyen, de az utóbbi időkben ellévén teljesen hanyagolva, hozzáférhetelenné vált. A benn csörgedező patak az izspat mind a barlang torkába hordta, eltorlaszolta a bejárást, s repedések támadtak a boltzatban stb. szóval lehetetlen volt behatolni, vagy legalább Isten-kísértés. De nem így van ma. A kirándulók elbeszélése után örömmel konstátálhatjuk, hogy a barlang ki van tisztogatva, rendszeresen helyreállítva, úgy, hogy minden zerge-zuga megsemmelhető. A jelenlegi abaligeti plébános, ki a természeti szépségeknek nagy kedvelője, saját költségén, a maga közreműködésével hozta jó karba az elhanyagolt csepkő-barlangot, a mi kétségkívül érdem s mi elismerést szavazunk neki.

Juniális. A pécsi keresztény kereskedelmi ifjak által rendezett juniális e hó 8-án — vasárnap — tartott meg a Tetyén — fényes sikerrel! Közönség igen nagy számmal vett részt a kedvelyes mulatságban, mely mintegy éjjeli tíz óráig tartott. A rendezőség nagy buzgalmat fejtett ki, hogy a közönség minden irányu igényeit kielégíttessenek s mondhatni igen szép eredményel.

Baleset. A Széchenyi-téren épülő Engel-féle ház állványáról, hétfőn a munka bevégezésekor, 1/2 óra tájban egy munkás, névleg Misángyi Ignác megbotolva az állványon, lezuhant az emeletől s mind a két lábát eltörtte. A szerencsétlenül járt munkást az irgalmasok kórházába, innét pedig saját lakására szállították.

Felolvasás. Mult vasárnap a pécsi szölgsgazdák szövetezetének közgyűlése alkalmával Dezső Miklós vándortanár borászati felolvasást tartott, mely a „Gazdasági Néplap“ jövő számában lesz közölve. Ajánljuk szölgsgazdáink figyelmébe e felolvasást, mint a melyből sok közérdeklű figyelmetztelt meríthetnek.

Somogy megyében a képviselő-jeltek következők. — A kaposvári kerületben a kormánypárt Széchenyi Pál gróftól s miniszert léptette fel, a választók zöme függetlenségi párti lévén hiden fogadta, a függetlenségi párt, alkalmasint néhány vezető kétlacsosságá miatt sokáig nem tudott ellenjeletet állítani, míg Psik Gyula lett a jelet. — A szigetvári kerületben a derek Fornsze Sándor mint függetlenségi párti egyedül áll ellenjelettel néklül. — A csurgói kerületben Szalay Károly függetlenségi zsidóellenes jeletnek van legtlőbb kilátása a megválasztásra, a kormánypárti ellenjeletje Inkey József, a függetlenségi párt is állított ellenjeletet Körmendi Sándor személyében, ki elég jellemzőleg vonakodott elfogadni a kaposvári kerületben a jelettséget a gróf miniszter ellen! — A lengyeltői kerületben, mely egészen Szalay Imre függetlenségi zsidóellenes jelettl, Rök Gyula járásbíró mint kormánypárti megye neki a bukásnak. — Nagy-Atádon Tallian Lajos szolgabíró, mint középellenzékli, Barla József mint függetlenségi párti, Chernel Gyula mint antiszemita van kijelölve s erősen dolgoznak. — Tabon a kormánypárt jeletje Tallian Lajos, Fekete Lajos volt mamelakra megharagudtak a zsidók, mert a zsidókérdésben igazat talált mondani. A függetlenségi párt jeletje: Szabó Kálmán. — A marczali kerületben a függetlenségi párt if. Csorba Edét jelette ki, a választók nagy része antiszemita érzelmű. — A szilli kerületben végre Gruber János a volt képviselő (függetlenségi) ellen kormánypártinak fellejtette magát Füzesseri Géza fővárosi prokátort, kinek elvtelensége abból látható be, hogy az elhunlt három éven át a függetlenségi pártól állott.

Tolnamegyében a feldlított képviselő-jeltek névsora és pártállása a következő: A kölesdi kerületben: Vizsolyi Gusztáv kormány- és Petrich Ferenc függetlenségi párti; — a paksiban: Halvax József függetlenségi és Szeniczey Ödön kormánypárti; — a bonyhádi ban Döri Dénes kormány- és dr. Schwetz Antal függetlenségi párti; — a szakcsiban Csuzy Pál antiszemita és Döry Béla kormánypárti; a pinchez helyiben: Toth Ödön kormány-, — Hets Károly és Turgonyi Lajos függetlenségi párti, ugy br. Andreaszky Gábor antiszemita mérköznek. A szegárdi kerületben végre Boda Vilmos volt kir. tszéki bíró, a „Tolnamegyei Közlöny“ szerkesztője a függetlenségi párt jeletjeként egyedül áll.

A király kérdése. Sopronból írják a „B. H.“-nak: A király legutóbbi ittléte alatt a többek közt a helybeli Domonkos-rendű szerzet tsztelgését is fogadta. E rend kevés számú idevaló tagjai jórómán mind Karintiháiból valók. A klastrom főnökétől, ki persze neméltl szözlött ő felségéhez, azt kérdé a király, hány év óta van már Sopronban? S midőn a főtisztelendő szönek négy évet vallott, jgy szözlte hozzá Ferencz József király: „Es még sem tud magyarul!“

A Nyírúgyhöz. Tehát vége a komédiának! Az orsz. közegészségügyi ta-

nás a kir. Itélő-tábla végzése folytán Nyírú elmeállapotáról véleményt adott; de még milyet! A néklül, hogy közvetlenül megvizsgálták volna, a törvényszéki orvos véleménye ellenére, kimondja nem azt, hogy Nyírú megfyelés alá veendő, — hanem azt, hogy Nyírú 1870 óta teljesen beszámíthatlan állapotban van. — A helyi kir. törvényszék — mint lapunk zártkör értesítünk — ezen hallatlan böles véleménynek nem adott helyet, hanem Nyírútl védőjének dr. Neuman Bernátuk kérelméhez képest az orszagos tóblóházába, megfyelés végett elszállíttatja. — Kérdjük most az egészségügyi tanácsot, hogy véleményüket közölték-e Pauler igazságügyminiszterrel s tudja-e ő nulltósága, hogy bolondot neveztek ki közjegyzővé s kérdjük, mi lesz azon teljes hitelt (?) érdemlő okmányokkal, melyeket tíz éven át egy bolond állított ki? — Sapienti sat! (Ezket olvassuk a „Székesfehérvár és Vidék“ című lapban, azonban e lap egy részben tévedett, mert nem Pauler Tivadar ur, hanem Perczel Béla, akkori igazságügyi miniszter s tulajdonkép államtitkárja Csemegi nevezte ki a közjegyzőket s valóban kiszemelt nem egy, hanem számos olyant, ki az egész intézményre fényt árasztani éppen nem alkalmas.)

Hymen. Bihari Benő dérdai ügyvéd a közelmúlt napokban jegezve el Belgrád Ábrahám szerémmegei, divosi földirtokos szeretetreméltó, kedves leányát, Teréz kisasszonyt. — Legyenek boldogok!

Irodalom.

900 magyar népdal zongorára alkalmazva! A „Magyar Dal-Album“ című egytetemes magyar népdalgyűjtemény V. kötetéből most jelet meg a 5. füzet a 880-900. számú, következő dala-mokkal: 1. Haragszik a gazda. 2. Haragszik a rózám anyja. 3. Haragszom az olyan szóra. 4. Ha valaki vigan él. 5. Három színlő a nemzeti lozok. 6. Házasodik a lapát. 7. Hegyen üök, búsan nezek. . . 8. Hej! bundám galléra. 9. Hej! csak azt kérem tőled. 10. Hej! ne busuj Barna Bandi. 11. Hej! nekem hát vizgatást. . . 12. Hej szerelem, te átkozott szerelem! 13. Hervad-onzó e oz alatt. . . 14. Hirt nem hallok más f. östökzelet. . . 15. Hogy elcsapatk a mesterek. 16. Hogy zsz. . . szívből szeress. 17. Hogy mehetnék én tehozád. . . 18. Hóka lovam a töltsba. . . 19. Huzd rá cigányra amig hurod el nem szakad. 20. Huzd rá cigányt, tudod te már. . . Ára a már megjelet és kaporgató alkalmazott összes 900 magyar népdalra azonnal megküldve: 6 ft 90 kr.; a még megjeleendő 100 dal postai bérmentes utánküldésével együtt vagyis 1000 magyar népdal ára 7 ft 80 kr. A f. évi ötödik évfolyam előfizetési ára bérmentes szötküldésel: 10 hóra (10 füzetre 200 dallammal) 1 ft 80 kr.; 5 hóra (5 füzetre, 100 dallammal): 90 kr.; egy-egy füzet ára (20 dallammal) 25 kr. — Előfizetés postautalványon a „Magyar Dal-Album“ kiadóhivatalához Győrbe intézendők.

Hj. Nagel Ottó könyvkereskedésében Budapestem megjelet a magyar általános levelező 14-ik füzete. Szerkeszté Knorr Alajos. E füzet folytatását hozza a kocsipostai közlekedésnek Svédország, Szerbia és Törökország közt továbbá, Ázsia, Afrika, Amerika és Ausztrália nevezetű helyeire. Azután ismerteti a szerző a postai megbizósok szabályait, közli a távirás szabályait, hozza a külföldi díjtáblázatot, azután áttér a vasuti közlekedés ismertetésére és sző a személyszállításról. Ezen tartalomdús füzet ára 30 kr. Ugyanezen szerzőnél kapható az Öngygyed című kozhasznu mű füzetekben, feltekertekben és egész kotetekben füzve és díszkötésben.

Drezda. — Irta Halász Mihály. Élte előre haladott korában ritka az oly fele-kenység és munkakedv, mint minővel szerző tud-kinak dekedhetik. Mult éven „Konstantin á poly“ című kisemléz ívny munkájá adta ki s már ez éven ismét feletl címűt írt, ivre terjedő nagy nyolczad rétl alakú könyv írtészik tőle irásatalkonk. — Rézítéses s igen érdekes hely-leírás ez magába foglalva Drezda városának történetét az osidóktól jeletenkor, az orszagos kormányzat, az építészetenek fejlődését, művészetét s művelését ismerteti, egytetemes közép és alsó iskoláinak ismertetését, kiterjed mindenemü írtészet, korházak, fürdők, nevezetesebb épületek, szállodák, színházak, kertek, vízi és vasutak leírására, végre a város összes közgazdasági viszonyaira — Ára 1 ft 50 kr.

„Képes családi lapok“ f. é. 37. számának tartalma: A gyöngyvirág; elbeszélés, irta Lévy Sándor (vége). — Erdőben; költemény, irta Thurzó Endre. — Bószáry Nepomuk kalandjai; vig elbeszélés, irta Perényi Kálmán. (folyt. köv.). — Uti emlékek; (A piemonti hegyek közül) irta

Zombori Gedő. — Az utolsó Helvotte leány; elbeszélés, irta Kovács Laura (folyt. köv.). — Heti tárcza. — Kis-Pesten; irta — kg. — A karpercz; apnyol beszélke, közli P. H. — A béke anygala; elbeszélés irta Hirschfeld H. fordította Fridrich Gyula. (folyt. köv.). — Képmagyarázat. — Minden-felől. — Képek: A bécsi „Stadttheater“ égése látogatás a kutyáiban. — A buza közt. Melléklet: A „Hellen vagy egy év“ című regény 161-176. oldala. — Előfizethető: Mehner Vilmosnál, Budapest IV. ker. papnövelet-utca 8. sz. Egész évre 6 ft, félévre 3 ft, negyedévre 1 ft 50 kr.

Kéthely és környékének néprajza. Irta dr. Békffy Remig eszterizter. R. áldozár s ajánlja N. Pupka Jeromos Antal zircz-pilis-pásztoi és szat-gothardi apátuk. Igen érdekes és kimerítő néprajz ez, mely fentartja azon vidék népének ismertetését azon nem messze korra is, midőn a vidéki sajósosságok már felolvadva leszenek a nemzet általános típusában.

„Magyar Háziaszony“. Az e cím alatt Budapestem megjelet háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilapnak, mely a magyar gazdasz-szonyok orszagos egytelének hivatalos közlönye, — előfizetési ára egy évre 6 ft, félévre 3 ft, negyedévre 1 ft 50 kr. Előfizetheti legész szerkesztőben postautalvány átl a „Magyar Háziaszony“ kiadóhivatalához Budapesten Váci-kört 20. — Mutatványszámok ingyen küldetnek, mind-azonoknak, kik a kiadóhivatalhoz ezektér — leg-czészerkesztőben levelezőlappl — fordulnak.

A könyvkidők és a vidéki sajtó. A „Néptanodá“-ban ezeket olvassuk. Mint értesítünk a vidéki sajtó és tanügyi lapok azon közös megál-lapodásra törekednek, hogy a könyvkidők a könyv-kereskedőknek ezental már nem fognak ingyen reklamt csinálni, hanem csak a hirdetési rovat megértelzésére bocsájtani, midtán az urak elég szat-mermetlen később előfizetési felhívások s reklamok közlést hásbó, s aztán a műből csak 10-15 füzetet beküldje. Helyesen van s csak azt esodájuk, hogy ezt már régen nem tették s mind ez ideig engedték magukat ez urak által dupirozni. Kiküld bizony valamely füzetes vállalatnak füzet-ait addig, míg a mű széles körben elterjedt s aztán — reklama nem lévén többé szükség, a további küldést beállítják. Reklamálhat a szerkesztő akár hánszor, hogy ő nem azért nyitott tért reklama, hogy most csomka művel beérje, még válassza sem méltatják. Mi a magunk részéről már régen szakítottuk meg az összekötötést oly kiadók-kal, kik adott szavukat megszegték, s igen örülünk, ha az egész vidéki sajtó hasonlólag cselekedik. Ajánljuk az ügyet az érdekeltek figyelmébe. Nagyon jó volna, ha e tárgyban minden vidéki lap külön nyilatkozna. (Ezen minősíthetlen eljárás mi is tapasztaltuk és pedig három első rendű fővárosi (keresztyeni) könyvkidő-cég részéről, ezek valóban megérdemelnek, hogy a még íly tapasztalatokat nem szerzett újabb vidéki lap-vállalatok okulására megneveztessekn.)

Közgazdaság.

Az Anker élet- és járadék-biztosítási társaságnál 1884. április hóban benyújtott összesen 506 bevallás 1,378,553 ft biztosítással összeggel és pedig 306 bevallás 830,693 fttal halálesetre és 200 bevallás 547,860 fttal életesetre. — Kiállítva lőn 254 kötvény 772,857 fttal halálesetre és 182 kötvény 528,884 fttal életesetre; összesen tehát 436 kötvény 1,301,741 fttal. A havi bevétel volt 154,120 ft haláleseti díj és 126,500 ft betétekből, összesen: 280,620 ft. Halálesetekért kifizetett 60,060 ft. Ez éven benyújtott 2332 bevallás 5,763,652 fttal és kiállítatott 2241 kötvény 5,383,153 fttal, ugyanezen időben bevételt 1,307,432 ft; — halálesetekért pedig kifizetett: 238,063 ft. — A társaság működése kezdetétől fogva halálesetekért kifizetett 12,510,621 ft és az 1871-84-ik túléltési társulás (Assoziáció) eredménye 27,028,504 ft volt.

Nyilt-tér. *)

Nyilatkozat.

A „Pécs“ című helyi lap 45. számának nyilt rovatában „egy részvényes“ névtelen aláírással megjelet, egy — a pécsi takarékpénztár igazgatósági elnöke, úgy maga az igazgatóság, valamint a vezetése alatti tisztviselőség ellen irányult cikk, melynek írója, daczára annak, hogy hiteles forrásból merítettnek állítja értesülést, mégis ezzel el-

*) Ezen rovat alatt megjeletéért nem vállal felelősséget a szerk.

lenkezőleg csak mint állítólagos hírt terjeszt, miszerint intézetünknek egyik tisztviselője, a függetlenségi párt jelöltje javára azzal törekedett volna ezen párt érdekében hatni, hogy ki erre nem szavaz, annak a kölcsön felmondatik és a hitel megtagadtatik.

Az alulírott igazgatóság ezen állítás mibenlétét iránt meggyőződést szerezni kívánván, kebeléből két tagot kiküldött azon megbízással, hogy ezen lap szerkesztőjét és kiadótlajdonosát felszólítsa azon névtelen részvényesnek megnevezésére, hogy ettől közelebbi felvilágosítást nyerve a gyanúsított tisztvisel ellen a kellő intézkedést megtehesse; azonban a lapszerkesztő kijelentette, hogy a cikk íróját meg nem nevezi, hanem a cikkért a felelősséget magára vállalja és a meny-nyiben azon névtelen részvényes neki hiteles adatokat át nem szolgáltatathua, melyekkel az állítólagos hírt teljesen igazolható lenne, ő maga a lapszerkesztő késznek nyilatkozott lapja legközelebbi számában az egész cikket, mint teljesen valótlanul visszavonni.

Azonban a szerkesztő ur f. é. június hó 7-én 46. sz. a. lapja nyilt-terében felvett nyilatkozatában a sérelmes cikknek nem egész szövegét, mint az igazgatóság jogosan követelte, hanem azt csak házagosan idézvé, ekként a sérelem alaplat-lansága egész terjedelmében kiderítve nincsen;

de midtán ezen mai nyilatkozatában a felelősséget magára vállalt szerkesztő ur azon oknál fogva, mert utánjárása nyomán a sérelmes cikk csakugyan mis-tificationnak bizonyult s azt ugya nemcsak a maga, hanem azon titokzatos „egy részvényes“ nevében is egész terjedelmében visszavonta és ekként szer-kesztő ur ezen nyilatkozata szerint már most csakugyan konstátálva van, hogy a többször érintett sérelmes cikk írójának hiteles forrásból merítettnek állított értesülése nem egybenk ütnik fel, mint már előre szánt-szándékkal elhatározott mis-tificationnak; így ezen sérelmes cikknek valótlanúsága a szerkesztő urnak mi beis-merése szerint kétségen kívül helyzetetett: ennl fogva az alulírott igazgatóság közütdomás-vétel végett nyiltan kijelenti, hogy ezen aljas insinuatióból eredett cikket, melyben elnöke, úgy maga az igaz-gatóság, valamint a vezetése alatti tisztviselőség gyanúsítatni merészeteltett, merő rágalmoknak és annak az álaraz leple alá rejtözött íróját, a névtelen „egy részvényes“-t rágalmazónak bélyegezni kénytelen.

Pécselt, 1884. évi június 7-én.

A „Pécsi takarékpénztár“

Igazgatósága.

Nyilatkozat.

A „Pécs“ című politikai és vegyes tartalom hetilap, 1884. évi június hó 7-iki számában, Fekete Mihály ur aláírásával ellatott visszavonó nyilatkozatot tudomásul veszem.

Azon „egy részvényes“ tehát a névtelenség köpenyébe burkolzótl egyént azonban, ki, Fekete Mihály ur szavai szerint engem, mint takarékpénztári tisztviselőtl nevezett meg, mint olyant, ki a takarékpénztár jóllfelfogott érdekét sértő, tehát kötelességmulasztó módon jártam volna el a függetlenségi párt érdekében, midtán a névtelen sértést névtelentl visszavonni nem lehet, — ezennel hitvány, gaz, rágalmazónak nyilvánítom.

Pécselt, 1884. június 7-én.

Horváth Géza,

takarékpénztári könyvvezető.

NAGY FERENCZ

lapatlajdonos.

Haksch Emil, Kis József felelős szerkesztő. szerkesztőtárs.

H I R D E T É S E K :

EREDETI SINGER VARROCEPEK

Valótl csak Neidlinger G.-nél Pécselt Ferencz-utca 6. sz. Eladó 1 ft néti részletek mellett alapos oktatás ingyen, 5 év itálás. Mindememü ócska varrógépek feztés gyanán átválthatnak. Minden más varrógép, melyek it másoktól Singer név alatt árusítatnak, utázoztak.

Különösen figyelemre méltó SEB-TAPASZ,
a híveves dr. FORTI-féle

mely rendkívül gygyereje, oszlató, érlelt s fájdalomcsillapító hatásá által leggyorsabb, legbiztosabb s egyzsermind gygyerát eszközlő különömmé bajokban. Ily bajok a torok-gyulladás, légségihurut, borkés-barnaság, hártás-gyík (Croup, angina), mindememü meg-sértések, harapás, szúrás, vágás vagy égés által támadható sebek, megforrázások, darzavag vagy méhszúrások, konok, fekélyek, szanatók (contusio), meglepő gyors fájdalomcsillapítással — rögzött dagasztok, gümők, tályogok, pokolyar, (carbunculus pustula maligna), meg-keményedések, gonyedések, vérkelések, minden mirigybetegségek, gúrvélyes fekélyek, fagy-dagant, ujféreg, körmömdreg, vadius, tagvascsa, contusio, kifecamatás és megráundások, helyi csusz; továbbá szűrés folytánál lálelfakadások és sebek, fájós, fekélyezett vagy már gonyes nőtl mell. — Sok nő már csíraban volt emlőráktól, a különben elkerülhetetlen élet-veszélyes nevelés mltét mellőzésével — egyedül ezen lebes sejtápasz használata által me-nakult meg. Végre a teszte teljesen bemélyedt bármemü szálla vagy darzás és után fullánkja csupán ezen tapasz rövid időtl használata folytán annyira eltlűnik, hogy az után a testből közönségesen szabadkéllez, sebesi mltét és fájdalom néklül könnyen kihuzható, mire a seb gygyt ulása nemokára bekövetkezik. Ezen megbecsülhetetlen gygyyszer, melynek jelossége legtlősebbé égének számos s különös kivánatra bármikor felmutatható bizonyítványai által már régen a legfyvesebben elismertett — rendkívül s legközlőnemtlőbb esetekben meg-erőbbit hatásánál és feltűnő sikeres eredményeintl fogva, melyek használata által még elavult-bajokban is eléretnek, jól megálapított s elterjedt hírt kétségbevonhatatlanul igazolja. Leg-kisebb csomag ára 35 kr., nagyobb csomag 50 kr., legnagyobb csomag 1 ft, használati utasítással együtt, postán 20 krral több. Egy frny csomagnál kisebb szállítvány nem tel-jesítetik. Központi küldeményező raktár Pesten Török József gygyyszerész urnál, király-utca 12. sz. A Továbbá kapható: Pécselt Sipőcz I. gygyyszerész urnál.

A t. e. gygyyszerész urak, kik raktárt elvtálalni hajlandók lennének, felszólítatnak, miszerint e részbeni ajánlataikat ezen gygyyszer készítőéhez, FORTI LÁSZLO-hoz címzeve: (Budapest, I. ker., vár. Nándor-utca 3. sz.) beküldeni sziveskedjenek, ki megren-deléseket is postasan teljesít. 169. (12-1)

Videki bérmentes levelek általi megrendelések az árak készpénzben beküldése vagy postai utalvány vagy utánvétel mellett tistéttl és legpontosabban teljesítetnek.